

SZERKESZTŐI IRODA:

Békepalota 21. szám. (Postapost) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben hához hordva
Egy évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Fél évre 8 frt. Egy hónapra 1 frt. 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasárnapokat és ünnepeket követő napokon.

Kéziratok nem adják vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvár, Belkőzp-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyászok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilatkoztató cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Erdély ünnepe.

A falusi kis-leány, mikor először megpillantotta Pestet, naivul felkiáltott: „Beh szép ez a Pest, Istenem beh szép.”

Hogy már az akkori Pest méltó tárgya lehetett a falusi kis-leányok bámulatának — abban nincs okunk kételkedni, de annyit hiszünk, hogy ha ez a kis leány nem látta egyebet szülő városánál, és abból kilépve közvetlenül Erdélyt, ezt a mi bércezes kis országnak látta volna meg a maga pazar természeti pompájában, kétségkívül elmondta volna: „Beh szép ez az Erdély, Istenem beh szép.”

Hogy szép ez az áldott kis ország, sokan hallják. Mi, a kik benne élünk, tudjuk is; de vajmi kevesek azok, a kik ezt a szép országot úgy ismerik, a mint ismerniök kellene.

A mit a történelmi és útleírások tartalmaznak, mind nem nyújt teljes képet az olvasónak, hogy a valóságban milyen szép ez a kis ország és mi az, ami benne olyan szép, olyan igézetes.

Az a földet látni kell; ennek megismerését csak a közvetlen szemlélet adhatja fel a maga egész pompájában.

Hallottunk sokszor beszélni magyar Schweitzről, azt is tudtuk, hogy ez alatt Erdélyt értik, de igen kevés alkalom volt még eddig arra, hogy a külvilág figyelmét erre a mi szép országunkra irányítsuk, holott minden bámulatunk mellett is, mellyel a valódi Schweitz szépségeinek adóznunk — az a hisztünk, hogy ha a külföld abban az alakban ismeri meg országunkat, a minő az a valóságban, Erdélyt nem sokára elpótolja lesza külföldi utazók figyelmének is.

Ez uton a mi kis fészünk belejut az Európai népek szükséglet — körébe, és a haszon mely ebből országunkra és népére hárul, kiszámíthatlan becsl.

Ezért fogadtuk nagy örömmel az elő hirt, mely arról szólt, hogy az E. M. K. E. azért is tüzte ki idej megvilágosításának színhelyétl ez ország egyik határszéli városát, hogy ez alkalommal ezt a szép kis országot közelebb vigye egy az anyarszág, mint a múlt külföldi érdeklődési köréhez; és hálálta iránta a rokonszenvet szélesebb körökben is.

Tegnap számunkban közöltük az elő hirt és művészek társaságának úti programját, mely a gyűlés alkalmával rendezendő nagyobb méretű kirándulás ter-
vezetét foglalja magában.

Már azt is megbecsülhetetlen értékű dolognak tartjuk, ha hazánk szellemi töképezéséhez közvetlen tapasztalat nyomán ismerkednek meg kisded országunk természeti szépségeivel s e nemű gazdagságával, s ez uton ama szükségletek felől is tájékozhatják magukat, melyeknek kielégítésére a hazarész lakóinak halaszthatatlan szüksége van.

Ebben az ország részben izmosítanunk kell első sorban a kultur tényezőket; fel kell keltenünk a népben a nemzeti öntudatot; lendületet kell adnunk földmívelésnek, iparnak, kereskedelemnek, mert ez egymásra ható és egymással egyszólván szerves kapcsolatban álló tényezők közrehatásától függ az hogy Erdély, melyet hazánk legnagyobb élő fia Magyarország jobb kezének méltán nevezett — képessé váljék ama feladat betöltésére, melyre a gondviselés kijelölte, de melyről eddig mi magunk is alaposan megfeledkeztünk.

Az E. M. K. E. megteremtése szoros összefügg Erdély szellemi és anyagi fejlődésének ügyével. Ennek, a nemzeti érzés szokatlan feléltelése mellett megalkotott egyesületnek kitűzött céljai összevágának Erdély felvirágoztatásának ügyével, s eddigi rövid működése alatt is tapasztalatunk lehetett, hogy az egyesület Erdély valódi szükségleteit nem csak felismerte, de tud és akar is ez érdekekben hatékony eszközöket használni ki.

Ebből a szempontból igen jelentékeny és nagy horderejű mozzanatnak tartjuk azt a kirándulást, melyet az E. M. K. E. kezdeményezése és ennek czége alatt az Irok és művészek társasága a jövő hó utolsó felében Erdélyben rendez.

Az a meggyőződésünk, hogy a kirándulás tulajdonképen felfedezési ut leendő nemcsak a haza, hanem a külföld tudósainak közvetítése mellett.

A kultúra lelkes harcosai fogják beutazni országunkat, magukkal hozzák ide mi közénk annak az óriási erőnek jótékony hatásait, melyet a szellemi élet világosságában bírnak, s nekünk egyelőre nem is lehet szükségünk egyéb re csak hogy megismerjék bajainkat a saját tűzhelyünkön.

Ebből aztán önként következik, hogy a segítség sem vár sokáig magára.

Nekünk tehát, e szép ország lakóinak, azon kell most buzgólkodnunk, hogy a szellemélet lelkes harcosai ez uttörő vállalkozásuk alkalmával illendő és lelkes fogadtatásban részesüljenek.

Az E. M. K. E. igazgató választmányja a vidéki fiók egyletek buzgó harcosaira bízta azt a hazafias kötelességet, hogy a kulturharoz nemcsak a postolainak országgrszünkben idözését mennél ünnepélyesebbé és örök emlékeztetvé tegye.

Nincs kétségünk abban, hogy együnk lelkes támogatói átértik e feladat nagyságát és szükségességét. Ezt át kell értenők annál is inkább, mert tudunk szerint a kirándulás alkalmával több bécsi és berlini író is lerándul hazarészünkbe, a kik úgy fogják a külföldi sajtóban támogatni ügyünket, a mint e kirándulás alkalmával szerzendő tapasztalataik meggyőzik arról, hogy ebben a haza részben a természet és megbámulandó kincseket halmazott össze, s oly emberek lakják városait és falvait, a kiknek kulturális és anyagi javakban való felségellésén, munkálni érdemes feladatát képezi a külföldi szellemi munkásainak is.

A kirándulás szerencsés bevezetése lesz annak a hadjáratnak, melyet az E. M. K. E. Erdély kulturális és közvagyonosodási érdekeiért oly lelkesen megindított.

E hadjárat a testvériség nagy gondolatával tüzetet ki. Vallás, faj és felekezeti különbség nélkül részt vehet ez ünneplésben e hazarész minden lakója, s az E. M. K. E.-nek az lesz a valódi ünnepnapja, ha Erdély lakói e kirándulás alkalmával egyetértéssel abban a gondolatban, hogy a mi e nevezetes napokban történni fog — az e haza rész lakóinak egyetemes érdekeit szolgálja.

Tegyük félre e napokban a politikai, felekezeti vagy faji érdekkülönbségeket, s nyissunk utat hazánkba szíveinken keresztül a szellem harcosai előtt, tartozkodás és melléktelintetek nélkül, hadd mondhatassák el, hogy itt létük alatt egész Erdély ünnepe.

— n.

Politikai hírek.

Vármegyék a királynál. Megemlékeztünk arról, hogy Dániel Gábor udvarhelymegyei főispán köriratot intézett az erdélyi főispánokhoz a megyéknek a király előtt való tisztelgése tárgyában. A körirat mint utólag értesülünk teljes szövegében így szól:

A hold, — a szerelmes emberek „napja.” Hanem a londoniak bizony nem sokat csinálnak az éji látványokból, a napi munkától kimerülten inkább keresik a nyugalmat, mintsem hogy a legszebb éjszaka által elragadtatva lennének. Így történt aztán, hogy az október 17-iki csillagos éj is oly közönyösen hagyta őket, mint bármely más ködös éj s a szokott időben nyugodalomra mentek. Legfőképpen a csillagászok fordították hosszú távcsöveiket gyönyörrel az ég felé, mert ők csak ezeket tudják valóban méltányolni, ellentétben a setében bujkáló éji kalandorokkal, a kik e tekintetben az astronomok valóságos ellenlábassai.

London szibongó zaja mely csendnek adott helyet akkor már, mikor a Karperter utcái Szt. Antal templom toronyára a féleget szaporán elverte. Olyan csendes volt ez az utca, a mi talán az ott lakók nyugodt lelkiismeretére vallott. Az ezüstös hold tiszta csillag sugárát visszaverte a sima járdák s a néhány elszórtan álló lámpa szomorúan pislogott, talán épen azért, mert reájuk ma nem volt szükség.

Az egyenes sorban épült házak ablakai vakítóan adták vissza a hold rájok vetett fényét, könnyen azt lehetett volna hinni, hogy belől mulatság van s azért e szokatlan pazar fény. Pedig még mécsvilág sem égett sehol ama két egymással szemben álló házat kivéve, a hol az ifjú festő és kedvese lakott. Ott a lebecsült fehér függöny megett lámpa égett, azért volt az ablak világos.

A hold egy felhő mellé rejtőzött el épen, midőn az óra egyet ütött. A festő ablaka hirtelen elsötétült. Egy perccel aztán a láng szobájában a kialudt, a fény és most komor lett az egész utca képe is.

A festő lakának ajtajában kétszer megfordult a kulcs, az ifjú nyári felső kabátban az utcára lépett. Várakozni látszott.

Kézzel azután megnyitott a szemben levő ház ajtaja is és kilépett rajta a lány.

Kézét szorították, karofogták egymást, szótlanul és sima léptekkel indultak

Meltóságos Főispán ur! Azon a napi sajtó és közvélemény által egyaránt hazafias lelkesedéssel üdvözölt alkalomból, hogy Felcséges Urunk és Királyunk a dévai hadgyakorlatok után, a régi Erdély fővárosát Kolozsvárt is szerencsésül fogja legmagasabb látogatásával: van szerencsém azon véleményemnek adni kifejezést, miszerint igen kíváncsok lennének oda hatni, hogy az erdélyi részek összes törvényhatóságai alattvalói hódolatukat és törhetlen hűségüket küldöttségek után nyilvánítsák. Ezen nézetemre közlésére a kormányzóságra bízott megyében már megindult hasonló irányú mozgalmak által éretem magamat indítva; s erős meggyőződésem, hogy az igaz és őszinte loyaltásnak ezen kifejezése az erdélyi részi közviszonyokra is áldásos hatást fog gyakorolni. Fogadja Meltóságod kiváló tiszteltem őszinte nyilvánítását. Székely-Udvarhelyt, 1887. július 20. Dániel Gábor, főispán.

Rudolf trónörököséről nemrég egy bécsi távirat után az közöltük, hogy ősszel tábor-szernagygyá fog kinevezetni s ugyanakkor átvesszi a gráci hadtestparancsnokságot. Mint most jelentik, e hír alaptalan s legfőképpen abban lőli magyarázatát, hogy Grácban jelenleg nagy előkészületek tosznak a trónörökös fogadtatására, ki el szándékozik oda látogatni, de csak egy hétre.

Kecskemét város július 20-án tartott közgyűlésén nagy fontosságu határozatot hozott. Ugyanis lemondott a város neve mellett a „szab. kir. város” czim „használatáról, melylyel az ötvenes években az osztrák császár fölruházta, s melylyel a várost eddig nem törvényesen cizmeték.” Míután Kecskemét város a törvényhatósági joggal való felruházatása által tényleg megnyerte mindazokat a jogokat, melyek a szab. kir. városokat megilletik, azért a pusztá czimet fölfeleslegesen tartván, annak törvényes elnyerése iránt lépéseket sem kíván tenni, hanem a „szab. kir. város” czimet letéve, magát „szab. kir. város” városnak kívánja nevezetni, a „jogügyi bizottság” jelentése alapján hozták” e fontos közgyűlési határozatot, mely jelentést a jogügyi bizottság előadója Zombory László tiszti főügyész nagy fáradsággal s dicséretreméltó ügykezeléssel kidolgozott s a közgyűlés általános helyeslése mellett felolvasott.

Függetlenségi kör. Szombathelyen — mint írjak — függetlenségi népkör van alakulóban. Az előkészítő bizottság. melynek Hübner János, Köváry Béla, Tulok Benő, Tóth Lajos és Gábor Ágoston a tagjai,

meg az utca éjszakai irányában. A lány ifja vállára hajtá fejét s mikor egy-egy lámpa alatt haladtak el olyan esdő, mely pillanattal nézett szemébe, — talán még köny is csilamlott pilláin.

Hova mentek? — Több utcát hagytak már el s még mindig mentek siető léptekkel. Már a hold ismét fényelt az ég kék tengerén és az óra fél kettőre járt.

Vége egy tágasabb térséghez értek, mely hosszan nyult el a Themse jobb partján. A Kiens rakparton voltak.

Lépcsők vezettek a rakhajók sleppjéig, melyek egy szint állottak a lépcsők utolsó fokával. Erre mentek ők is. Körül minden csendes volt, csak jóval alább dongott egyhanguan egynehány gőzmalom kereké.

Mikor az a szép ifjú pár lement a rakpart lépcsőjén, átléptek a sleppre s megálltak a szélén. Nézték egymást hosszan, fájdalmas zokogással vetette magát aztán a lány ifja karjaiba s ajkuk égő csókban tapadt össze. Oh mint szerették egymást!

Két percz múltán az ifjú festő zsinogot vett elő zsebéből, átkötötte kedvese derekát, aztán a magáét. Átkarolták egymás derekát s egy perczig még mereven nézték a barna hullámokat.

Hirtelen egy sikoj hangzott a lány ajkáról, utána egy erős locsanás és a délczege ifjú és szép fiatal lány nem állott többé a rakhajó szélén.

Október 19-én a Ried vasgyár vizrostáján két egymáshoz kötött tetemet fogtak ki. A rendőrség megjelent a helyszínen s a hullákat a szomszédos közterülethez szállították. Megállapítva kiletőket, kitűnt, hogy a fiatal ember Robin Olivér állítólagos festő Karperter-utca 15 szám alól, a lány Twist Anna ugyanazon utca 12 szám alól lakó állítólagos varró leány volt.

De még több érdekes részlet is kiderült azután.

A londoni lapok ezen esettel sokat foglalkoztak s még az olyan országokban is

felhívást intéztek a polgársághoz, melyben hangsúlyozták, hogy Szombathelyen feltétlenül szükség van egy oly gyűlekező helyre, hol az ellenzék elveket valló polgárok gyakrabban értekezhesse a köztük szakadatlan fennálljon bizonyos kapcsolatok, melytől kölcsönözzen az ellenzék bármely irányu működésének. A népkör megalakítása és szervezése tárgyában e hó 31-én délután 3 órakor értekezletet tartanak.

Külföld rovata.

Bolgár trónválság.

Prágából távirják július 24-ről. Itt az a szenzációs hír van elterjedve, hogy Koburg Ferdinánd herceg és a nagy szobrányé küldöttsége között teljes megállapodás történt s a herceg, megha ározott idő alatt, leutazik Tirnovába. A jelenlegi látszólagos szakadás csak arra szolgál, hogy a dolgok fejlődésének eddigi stádiumát elleplezze.

A Reuter-ügynökség jelentése: Nehány nap óta tárgyalások folynak a porta és a Berlinben. Bécsben, Rómában és Londonban székelő nagykövetségek között, oly czélból, hogy a bolgár fejedelmválasztás ügyében Franciaország és Oroszország a többi hatalmakkal egyetértő eljárásra bírassanak. Legújabb hírek szerint a bolgár regenség, ha Koburg herceg nem ismert-ték el fejedelmek. Alenkon Orleansi hercegnék akarja felajánlani a koronát.

Francia miniszter nyilatkozata.

Párisból jelentik július 25-ről: Spuller miniszter tegnap Rouen-ban Carrel Armand emlékszóbrának leleplezése alkalmából beszédet mondott, melyben a köztársaságiak közt való egyetértés szükségességét hangsúlyozván, ismét már korábban tett kijelentését, hogy a jelenlegi kormány nem a harc hanem a reformok és a megnyugtalanítás kormánya. Egyes tiltakozó közkeletű állítások megszüntették a miniszter beszéd

lásokon Oroszországgal közlebbi viszonyban szeretnék látni.

A románok körében e párt ugyan kisebbségben van ma, de éppen az a feladata az orosz diplomáciának, hogy érintkezésbe lépve e párt férfaiival, azoknak erkölcsi támogatást nyújtson s a párt szaporodását mozdítsa elő.

Mint Bukarestből erre vonatkozólag írják, Hitrovo, a bukaresti orosz követ, már jóval előbb oly magatartást követett, mely Katkov lapja tanácsával teljesen összhangzik. Hitrovo nyílt összeköttetésbe lépett a román ellenzékkel s azt a Bratiann-kormányával szemben támogatta.

Uj a dologba az, hogy a M. W. most vallási czélokot kever a dologba, hogy ez által szépsége azon aknamunkát, melyet az orosz diplomácia évek óta folytat Romániában.

„Az igaz, hogy Oroszország ezen eljárása Bulgáriában eddig nem sikerült; de ez, — így folytatja a bukaresti levelező, — nem hátráltatja Oroszországot, hogy most vallási czélok leple alatt Romániában ujult erővel kísértse meg ugyanazt a munkát, mellyel Bulgáriában eddig még nem tudott sikert elérni. Hitrovo, Katkov személyes barátja, a ki főintézője volt a Sándor fejedelem elleni összeesküvésnek, most egyenesen felhívhatik arra, hogy Romániában is próbálja meg szerencséjét. Hogy Hitrovo egész komolysággal lát a munkához, azt eléggé mutatják a Moldvában jelentkező illojális és antindusztrikus igazságok és tüntetések.

Forradalomtól ugyan Romániában nem igen kell félni, mert a hadsereg fegyelme jó; de ha Bulgária és Szerbia teljesen orosz befolyás alá kerülnek, Romániában is oly viszonyok keletkezhetnek, melyek Oroszország czéljainak kivételét nagyon megkönnyítik.

Egyházi élet a vidéken.

Köröspatak, július hó.

(A nép is olvas. — Egy falusi egyet. — Dávid Ferencz egyet. és unitárius egyház gyűlés Köröspatakon.)

Egy pár hónap óta nagy energiát fejtenek ki főleg a pesti irók azért, hogy a könyveknek vásárlókat szerezzenek. Más szóval a magyar nagy közönség oly annyira nem áldoz az irodalom termékeiért, hogy még a legnépszerűbb mű is alig tud annyit vásárolni toborozni, hogy a nyomdai költségek kívül az írónak is jusson egy csekély honorárium. Az írói pálya általában nagyon haláladatlan, de tegyük hozzá, nagyon sikertelen is. Az Egyetértés egyik közlebbi társaságában jelen találok van rajzolva az állapot s orvoslására is lényeges jeleket tettem. Nézetünk szerint mindaddig nem fogunk célt érni, a míg a hatás csak felülről jő, s a míg ki nem találjuk a titok nyitját alul is.

A mi népünkre irányadólag két factor hat t. i. a pap és a tanító, mert a harmadikat a nagybirtokost nem tekinthetjük factornak, bár elismerjük, hogy nagyon sok nemeslelkű tett tanusodik némelyek mellett. A nép leginkább bizik papjában és tanítójában. Ez a bizalom, ha az illetők részéről nemes buzgósággal s egy kevés áldozatkészséggel jár, bámulatos eredményeket tud felmutatni.

Ezelőtt hét esztendővel egy udvarhely-megyei unitárius falu (Tordafalva) papjával egyetértve kísérletet tettem az iránt, hogy az egyszerű székely embereket birjam rá arra, hogy alakítsanak egy olvasó társaságot. Az első kísérlet eredménye az volt, hogy 13-an ráállottak, hogy a társaságot megalakítsák. Célul tűztük, hogy szerez-

zünk egy egy jó olvasó könyvet, s erre nézve kiróttunk minden tagra 20—20 krt.

A mikor az ősi munka ideje lejárt a pap összegyűjtötte a tagokat s a birtokában levő hírlapokból olvasgatni kezdett nekik. Egy-két este csak a rendes tagok hallgatják, de a mikorra a tél elközeledett már 40—50 volt a megjelenők száma. Különös figyelmet érdemel, hogy a buzgólkodók egyharmada harminc éven felüli férfi, tehát családos ember volt, egyharmada nő és egyharmada ifjú. A foglalkozás az olvasás mellett számolás s legfőbbképpen éneklés volt. Hét órákor összegyűltek s rendszeren két órát, sőt még többet is időztek együtt, pedig a dohányszívó tilva volt. A társaság fizető tagjai egy év alatt felszaporodtak 40-re, s a második év végén már szereztek a tagsági díjakból s mulatságokból begyűlt pénzből mintegy 40—50 könyvet. A mult évben vagyis öt évvel a könyvszerzés után arról értesültem, hogy az első ízben vásárolt könyvek a sok használat miatt annyira elrongyolottak, hogy ujak szerzésről kellett gondoskodni. Ime egy élő bizonyítéka annak, hogy a nép szeret olvasni ha van mit.

Az önművelési vágyat általánosítandó ma már az unitárius papok csaknem kivétel nélkül mint a „Dávid Ferencz Egyet.” tagjai működnek. Érdekes és tanulságos napot szerzett nekem egyik fiók egyet., a háromszéki a mult heten, Köröspatakon Deák Miklós lelkész imája nyitotta meg, mit két felolvasás és vitaközlés követett.

A gyűlésen az egyetbe tartozó kilencz egyház papjain és tanítóin kívül jelen volt mindenik egyházból egy vagy több világi férfi nagyobbára székely földművesek. Deák Miklós jeles ifjú lelkész az „unitáriusok búványképeiről” tartott érdekes és tanulságos felolvasást kitüntetve, hogy még az unitárius székely nép is hajlandó arra, hogy beszédében antropomorfikus kifejezéseket használjon. Hiszen az eredendő bűnben, a mi felolvasó szerint onnan van, hogy a biblíából megtanuljuk: meglátogatom az atyák véteit a fiakban harmad- és negyediglen. A felolvasó itt nem vette figyelembe, hogy a biblíánál sokkal hatalmasabb tanító a tradíció és az elsajátítás. A felolvasó kiemelte az előre elrendelés (prædestinatio) tanában, és a testi feltámadásban való hitet mint a melyek sajátjai néhol az unitárius népnek, s a melyek tévességeről fel kell őket világoztani.

Igen épületes felolvasást tartott Kádár Lajos tanító ur arról a fontos és nehéz kérdéssel: Hogy fogadják a tanító a kis gyermeket akkor, a mikor legelőször az iskolába lép? Népszerű nyelven elédta saját eljárását, melyet több mint husz éve gyakorol. Eljárása egyszerű és természetes. Fő elve az, hogy a gyermeket a tanterembe kell hogy fogadják. Szerinte nem helyes hogy már a szülőknél meggyőzéseket tegyen a tanító a gyermeknek. E helyett szóljon hozzá akkor, a mikor már egészen az övé, de akkor aztán mutassa meg, hogy ő méltó arra, hogy a gyermek a szülő iránti bátorsággal, bizalommal és ragaszkodással legyen hozzá. Felolvasó szerint az első hét a tanító s egyszersmind a tanulócsalád egymásközötti ismerkedésére fordítandó. A felolvasó egy lelkiismeretes és buzgó tanítónak mutatta be magát. A Dávid Ferencz Egyet. valószínűleg módját fogja találni annak, hogy mindez mind a másik felolvasás szélesebb körben is megismertetővé váljék.

A fiók-egylet ezzel az alkalommal husz új taggal szaporodott, kik között több egyszerű földműves ember is van, bizonyossággal annak, hogy a nemes czélú egyet már a nép között is kezd pártolásra akadni. A

f. egyet buzgó elnöke bejelentette, hogy a kolozsvári választmány a népisiskolákban leendő kiostásra 35 bibliát ajándékozott, melyek ki is osztattak.

A fiók-egylet gyűlése után a köröspataki unitárius templomban kezdetét vette a háromszéki unitárius egyházkör évi gyűlése. Vaska Béla s. szentkirályi derék ifjú lelkész volt a pap, ki valóban szép és jól megírt beszédet mondott el hatással. A papi lakban az egyházi gyűlés tovább folyt és tartott d. n. fel öt óráig. Csaknem kilencz órai ülésezés nem csekély munka, s a mi székely hűveink kitartással és állandó éberséggel vitték végbe id. Szentiványi Miklós és Lőfi Áron két elnök vezetése alatt. A tárgyalásra kitűzött ügyek rendre mind lefolytattak.

Igen jól esett tapasztalunk, hogy mind a papok, mind a tanítók nagy buzgósággal fáradoznak a népművelés nemes munkájában. s éppen azért ki kell emelnünk a háromszéki megyei alispán azon mulasztását, hogy a népisiskolai zárványokról szóló jelentéseket, nem tudhatni miokból, az egyházi hatóságnak nem küldött meg a maga idejében, s így az egyház-köri gyűlésnek nem volt módjában azt megvizsgálni. Az egyházi gyűlésen az egyház körének egyik gondnoki állására a leköszönő bölöni Szabó László helyében egyhangulag megválasztott Koncz György borosnyai birtokos, jegyzővé megválasztott Kiss Sándor labfalvi lelkész.

A gyűlés után jó ebéd, jó kedv s élénk eszmecserre következett.

Presens.

Közegészségügyünk.

Póka, 1887. júl. hó.

Nem akar ez a cikik mélyreható taglalásba bocsátkozni annak, hogy az állami lét, mily sarkalatos kérdése a közegészségügy, csak annak feltüntetése szorítottunk hogy ez a fontos ügy mennyire el van nálunk hanyagolva. És pedig nem papíron, mert arra meglehet, sok üdvös intézkedés van e tekintetben is az újabb időben írva, hanem az életben, a kivitelben azok által, kiknek kötelességük volna e tekintetben a törvény rendeleteit végrehajtani. Annysira van vive a dolog, hogy megyei, járás és körösvosok vannak, s ezeknek létezése felől van tudomása az adóó népnek, de aztán egyéb eredményt nem sokat keresnek. Hivatalos, törvényes orvosainknak nem sok látatja van a vidéken. A mily kevés-szer látogatják meg az orvosok a betegeket köreikben ép oly kevés-szer folyamodnak ezek azokhoz. Messze vannak egymástól mind a térben, mind az időben.

Mai napság több patiensse van még egy jó hírből álló oláh popának egyik-kék körben, mint a körösvosnak, s jövedelme is több — ezen a réven. Ez egyfelől a felvilágosodás kérdése, mit nem lehet töltőseiről feltölteni a társadalom fejébe, a koponyák pedig vastagok; másfelől a közigazgatás kérdése volna a kuruzsokkal szemben, de hát aztán ezek mielőt éljenek?

Hogy e tekintetben javuljon az állapot, arra idő, nagyon hosszú idő kell. Addig es k hadd szedje áldozatait a legnagyobb doktor a — halál onnan is, a hol igazság szerint nem volna mit keresen.

De van eset, a hol nem lehet ilyen nyugodt lélekkel ament mondan. A hol elborzad az ember nem a nép, hanem az egésségügyi közegek rettenetes indolentiáján, hanyagosságán. Értsem a ragályos betegségek esetét, a milyen például a toroklob, mely mint egy felbérlet gyilkos könyörtelennül — kénye-kedve szerint pusztít, hogy nemzedékek halnak ki az emberiségből.

Ezzel a szörnyel szemben az orvosi tudomány tehetetlen, a mely gyermeke rá teszi gyilkos kezét, arról azt elvenni nem tudja. Itt csak arról lehet szó, hogy minél kevesebb gyermek essék keze ügyébe. Ezt pedig az ovó rendszabályok leglekismeretesebb keresztülvitelével eszközölhetni. Hogy eltiltva legyen; ha kell karhatalommal is, a fertőzött helyielyel való érintkezés, s végrehajtva, — ha másképp nem lehet — karhatalommal, erővel, büntetések alkalmazásával a tisztasági rendszabályok és fertőtlenítés a palotából a viskóig, mindenütt. Ennek meglebbe a kívánt eredménye lokalizálnak a ragály, a kóranyag vagy pláne követnének. S megtanulni a közönség a hatóság erélyes kéréseivel fellépéséből azt, a mit egyébként hinni nem akar, hogy ez a betegség ragályos s időbb hátrább kevesebb erőbe kerülne e félelmes ellenség legyőzése.

És hogy állunk? Én közvetlen tapasztalattal állíthatom, hogy a legrosszabbul. Toldalag községbe a mult év deczemberétől kezdve a más napig uralkodik ez a sötét daemon háborítalun; velm bejegyeztetett a halottak könyvébe vagy 16 gyermeket, az oláh pappal vagy 25-öt, s úgy látszik nincs kedve abba hagyini kényelmes munkáját — míg lesz mit arasson. Barátságos lábon áll a megyei közegészségügyi hatósággal. Körösvos, járásosvos, szolgabíró csak úgy szörmenit bannak vel, meg nem sértenék száz (100) hasontalan gyermekért.

Ezt onnan mondom, mert sehol sem látom azoknak az uraknak toroklob ellenes intézkedését; szabad a közlekedés a halottas házzal; megtörténhetnek a részvételjes temetési összejövetelek, a pátriárkális torozások; az anyák keresztényi részvételt viszik kis gyermekeiket, hogy nézzék meg a szegény beteg Minyukát, kiért már kőnyörgött is a jó öreg levéta, ártatlan lelket a jó istennek ajánlván; a meghalt gyermek ruháskáját, ingecséjét könyörületes lélekkel adhatják oda más szegény gyermeknek, hogy legyen mibe járjon a más világon; szóval a differitiss nem panaszkolhat az üldözés vagy a kopaltatás miatt a fenn tisztelt közegek egyikére sem. Ránkora csupán a halottkérmre lehet, ki elég megmondatlan a mi töle telik megtenni, ráirván hűségesen a halottvizsgálati bizonyítványra, hogy „a halál oka ditteritiss”, „a kór neme ragályos” s hogy „a 48 óra előtti temetés a kór ragályos volta miatt engedélyeztetik.” Miután azonban ezek a jegyzések sem veszélyesek toroklob ó nagyságára, hát elnézéssel van a halottkérmre.

Sokszor használják azt az igaz mondatot, hogy ha a szegény embernek a marhája beteg, addig fut, míg orvost kap, ki segítsen rajta, ha pedig gyermeke beteg az zal vigasztalja magát: ha az órája el nem jött nem hal meg; s ez a marhaigazság talál a hatóságra is. Ha tudomásra jut, hogy egy ökrének a szája fáj, fel a miniszteriumig minden közeg lázas izgatottságba jut, s jaj annak, ki a legkisebb övintézkedést megtenni — megtartani elmulasztja. Ha egy ló takonykórba esik, az egész vármegye elszáll a „helyszínrre” s még a földet is megsemmisítik, a hol a szegény pára élt.

Ha az emberek között dul a ragály, hát dunjon, a füllet sem mozdítja senki. Pedig ha valahol, ilyen esetben volna helye igazán a hatóság és a szakközzegek erélyes közreműködésének, itt kellene a „kényszerboldogítás” elvét alkalmazni. A nép boldogítva van körösvosokkal erővel, a mi ellen legkisebb szavam sem volna, ha megkivánnának felelni kötelességüknek. Mert a körösvos intézményt lépésnek tartom az állam részéről a közegészségügy érdemeszerinti felkarolása felé és eszköznek egyfelől arra,

hogy a nép az orvosi tudomány és segély igénybevételére szoktattassék, már csak az által is, hogy ha fizet, hát ne fizessen ingyen, — mielő ki fog fejlődni előbb inkább az a helyes állapot, midőn a társadalom az Isteni gondviselés eszközeinek fogja tekinteni az orvosokat a betegségek ellen, és a kuruzsok helyett azokat keresi fel; másfelől arra, hogy legyen ki védje az állam közegészségügyi érdekeit járványok, ragályok esetén a hatóság erejének alkalmazásával is ha kell.

Teleky József

ref. lelkész.
(Vége köv.)

E. M. K. E.

Uj és régi tagok.

Égész sorát az uj tagoknak mutatjuk be következő közleményeinkben, a tünemények kedvéért a neveket egymás végtében soroztuk. A számos uj tag az iver bekérésének, a központi a lefolyt napokban ejtett megemléménye.

Az összeseket beküldve tagok lettek s részben 2 frt kötelezettséget 10 frttal megváltották:

Báró Jeszenszky János és Felső-Hidvégen (Tolnám) 20 frt, nagybírólyi takarékpénztár évi 10 frttal 20 harasztai község (Pestm.) 10 frt, István csurgói ref. lelkész 12 frt, Pál somogyi megyei birtokos, továbbá Gy. György k. főmérnök M.-Szegetről, Duna Béla Budapestről és Benka Gyula Szarvartól 10—10 frt, Kollár Ilona orvós szintén uj tag gyóránt két évre 4 frt, moholi (Bács-Bodrogm.) egyesült takarékpénztár évi 10 frttal uj 10 frt, Békéscsaba 10 frt, Csáran Gyula S.-prós (Anat. Gróf Zichy Pál Ferencz, Hőresz, Cs. József és Stadler Tódor gyáros B.-szegetről 10—10 frttal; Nagy Sigmund főrt Velem (Fejérm.), Kaskovits N.-né Debreceen, Ranyai Sigmund Nagyvárad és Páldaföldi zsef Iványi (Somogym.) 2—2 frt; Sándor G.-Sz.-Tanya (Békém.), László Gyula bírói N.-Tapolcsány (Nyitra), Csáky Jenő Wellbach, Erős Sándor Hadony (Temesm.), Faross Károly Koltha (Komáromm.), Verebi Vágh Veréb, Kiss Mihály főrt. Vesző, József Ny

Hirdetések.

Sz. 8279—887.

671. (1—3)

Hirdetés

a városi Redoute haszonbérbe adásáról.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a városi Redoute mellékhelyiségei **folyó évi augusztus 19-én reggeli 10 órától déli 12 óráig** a városház nagy termében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatnak.

1) A földszinti rész, mely áll 16 szoba és bolt, konyha, kamara, istálló és a baloldalon levő kis pinczéből, kikiáltási ár **1086 frt 50 kr.**

2) Az emeleti részből az étterem és cukrászati helyiséget a szokásos étel- és italárusítási joggal és az épület jobb szárnyán levő nagy pinczével, kikiáltási ár **601 frt.**

3) Az emeleten levő raktári helyiség kikiáltási ár **400 frt.** A haszonbéri idő kezdődik **1887. évi október 1-én** és tart **3 évig, azaz 1890. évi szeptember 30-ig.**

Versenyezni lehet az egyes helyiségekre külön-külön, vagy pedig mind a háromra együttesen.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át kötelesek bánatpénzzel letenni.

Írásbeli zárt ajánlatok az árverés napjáig a városi tanácshoz küldendők.

Az árverési feltételek és szerződési pontozatok megtekintethetők a városház 5-ik számú szobájában.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsának 1887. évi július 19-én tartott üléséből

polgármester helyett:
DEÁK PÁL,
főkapitány.

Sz. 5477—887

közp. árvsz.

676. (2—2)

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Máthé Katica, Máthé Béla és Máthé Gizella m.-szilvási ingatlanaira **f. évi augusztus hó 2-ára** hirdetett nyilvános árverezés — közbe jött akadályok miatt — bizonytalan időre elhalasztatott.

Kolozsvármegye árvaszékének Kolozsvárt, 1887. július hó 23-án tartott üléséből.

Hory Béla,
elnök.

A kolozs-monostori gazdasági tanintézet

sajt-terményeinek eladásával

ez időnyre egyedül

SOMLYAI LÁSZLÓ

van megbízva.

Nincs több Tyukszem!!!

LUSER L.-féle turista-tapasz,

oly szer, mely itt eddig ismeretlen volt; minden fájdalom vagy kellemetlenség nélkül könnyen alkalmazható, néhány nap alatt teljesen kirtja a Tyukszemet, ugyintén lábtalpon vagy sarkon bőrkéreg, vagy kemény bőrt meglágyítja a kellemetlen érzéstől a szenvedőt megóvjá.

Ezen szer tisztán növényi ártalmatlan és az egészséges bőrt semmiképen meg nem támadó alkatrészekből készült; gyorsan és biztosan gyógyítja a jelzett bajokat, mi által nagy fontossággal bír.

KAPHATÓ:

TISCHLER V.

illatszer, toilette-, pipere-különlegességek üzletében

632.

KOLOZSVÁRTT.

(4—x)

Sz. 2063—887.

tkvi.

672. (1 1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-sz. györgyi kir. járásbírószár, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Kuti János engedménysse ügyvéd dr. V-r-s Gyalu végrehajtónak Bartha Lajos végrehajtást szenn-dő elleni 400 frt s járulékal irá-ti végrehajtási ügyében a kézdi-ásárhelyi kir. törvénys-ék a s.-sz. györgyi kir. járásbírószár területén levő S.-Szt.-György városban fekvő a s.-sz. györgyi 582. számú tjkvén 969, 970, 1608, 1972, 2259, 2297, 2451, 2490, 2817, 3063, 3909, 3948, 3974, 4055, 4010, 5408, 5452, 6373, 6657, 6858, 6973. és 6977/4. hr. sz. al-ti ingatlanokból Bartha Lajos egynegyed rész illetőségére az árverést 1099 friban ezenel n gallapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok bolti illetőség az 1887. évi október hó 5-ik napján d. e. 9 órakor a tkvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási árban alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 109 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleg s elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírószár, mint telekkönyvi hatóság S.-Szt.-Györgyön, 1887. évi május hó 20-án.

GERÉB JÁNOS,
kir. aljbíró.

Uj Asphalt-üzlet.

Mindennemü **asphalttirozást** a hozzá való beton munkákkal együtt, különösen **nedves lakások szárazzá tételét** a jóság és tartósságért való teljes jótállás mellett, a **legolesóbb árban** elvállal

Aszpisz Samu,

659. (4—10)

Kolozsvárt, belközép-utca 30. szám.

ICHTHYOL SZAPPAN!

Az ichtyol vegyelemzés után fossilial halakból leend nyerve, mely kitűnő szolgálatot tesz az olyannyira elterjedett arczkútegeknél, vörös orr és más bőrről képződő vörös foltok ellen, továbbá a felső lábszár belső felén előforduló sokszintű korpog ellen biztos hatású szer.

Leggyakorlatibb használata az arczkútegeknél, gyakori mosás által, főleg déli étkkezés után és este lefekvés előtt, különösen oly meleg vízzel mosdva, minőt a test kiállani képes.

Ha azonban kívánatos, hogy hatásosabb legyen, úgy a forró szappan hab az arczon hagyandó és midőn megszáradott, törölnöd le s azután rizs-porral hintendő be.

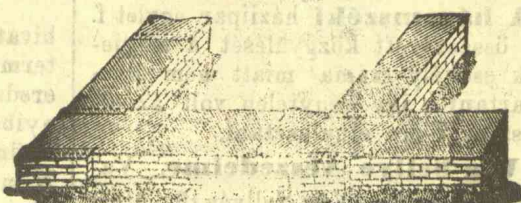
A legnagyobb hatás úgy éretik el, ha a hab az arczbőrön leend hagyva, míg az teljesen megszárad.

Ezen kitűnő hatású szappan valódi minőségben kapható:

TISCHLER V.

illatszer-, toilette-, pipere- és különlegességek üzletében
KOLOZSVÁRTT.

HAZAI IPAR.

POLLÁK SAMU

ASZFALT-ÖNTŐ,

Kolozsvárt, Széchenyi-tér, Vivoda mellett.

TÜZMENTES TETŐZET.

ASZFALT ELSZIGETELŐ RÉTEG.

Hivatkoz a helyben és vidéken teljesített számos munkálataira, elvállal jótállás mellett, kizárólag az előnyösen ismert **MAGYAR ASZFALT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG** jel-s mi ősegű anyagából (igazolva BUDAPEST főváros n. t. tanácsának ezen hazai iparvál-lalat részére 49,602. sz. a. kiadott hivatalos bizonyítványával.

Nedves lakások szárazzá tételét, új épületeknél aszfalt elszigetelő réteg készítését (Isolirung), járda, terasse, folyosó, magtárak istállók, konyhak stb. aszfalttal (nem tévesztendő össze más szurogatumokkal) való burkolását a legjutányosabb árban. Készít többször-sen díjazott tűzmentes aszfalt tetőpép (Dachpappe) és facement befödéseket; szolgál: gombairtó, vegyészeti szerek, kiváló gyártmány Cement, Metlachi stb. lapokkal és elfogad rendeléseket a legkiválóbb gyártmányú vízálló mész és Portland-Cemente, valamint más épít-szeti anyagok és különlegességekre, melyekről költségvetés, árjegyzék, minták és egyéb felvilágosításokkal készséggel rendelkezésre áll.

623. (7—x)

Teljes tisztelettel **POLLÁK SAMU.**

Nélkülözhetlen kellék ujonnan épült házaknál!

A nagyérdemü gazdaközönség becses figyelmébe!

Nagyobb előnyös vásárlások következtében azon kellemes helyzetbe jutottam, miszerint — addig mig készletem tart — egyes **gazdasági gépeket**

GYÁRI ÁRON ALÓL is árusítom, ugymint:

cséplőgépek

gőz-, ló- és kézi erőre;

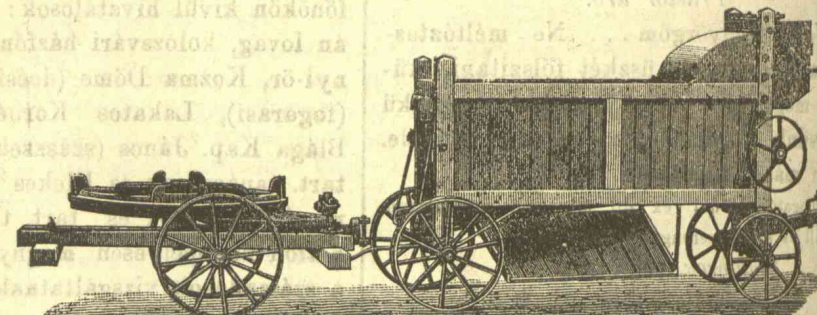
szelelő-rosták, sorvetőgépek, tricurók

stb. feltűnően leszállított áron.

Tiger szénagyűjtőket, legújabb szerkezet, ára csak **80 frt.**

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

TAUFFER FERENCZ UTÓDA
gépraktárában, Kolozsvárt, belközép-utca 6. sz.

Gabona-zsákok a legolesóbb árak mellett. Továbbá vízhatlan ponyvák minden nagvságban.